

NOTAT

25. november 2011

J.nr. 2011-0015247

5. kontor/lsp

Høringssvar til L 36 forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om individuel boligstøtte og forskellige andre love (Ophævelse af starthjælp, loftet over kontanthjælpen, 500-kroners-nedsættelse, 225 timers regel, introduktionsydelse m.v.)

Lovforslaget blev den 21. november 2011 sendt i ekstern høring med svarfrist den 25. november 2011.

Der er modtaget høringssvar fra følgende medlemmer af Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg: LO, DA (herunder SALA), FTF, KL og DH (Danske Handicaporganisationer). Desuden er der modtaget høringssvar fra: FOA, RCT (Rehabiliterings- og forskningscentret for torturofre), Rådet for Socialt Udsatte, Institut for menneskerettigheder, Indvandreradgivningen, Rigsrevisionen, Danske regioner, Advokatrådet, Ankestyrelsen, og Statsforvaltningerne.

Danske regioner, Ankestyrelsen, Statsforvaltningerne, FOA og Rigsrevisionen har ikke bemærkninger til lovforslaget.

RCT, LO, Rådet for Socialt Udsatte, DH, Institut for menneskerettigheder, Indvandreradgivningen, FTF støtter op om lovforslaget.

Derudover anfører RCT, Institut for menneskerettigheder, Rådet for Socialt Udsatte og Indvandreradgivningen, at forslaget vil betyde, at færre mennesker skal leve i fattigdom.

RCT angiver ligeledes, at de traumatiserede flygtninge, der har brugt megen energi på at kunne overleve i Danmark, vil kunne frigøre denne energi til egen rehabilitering og integration.

DH og Rådet for Socialt Udsatte bemærker vedrørende ungeydelsen, at det kan virke marginaliserende at leve på den lave ungedydelse i en længere periode. DH mener i den henseende, at den lave ydelse bør ophæves. DH mener, at det er særligt problematisk, at der findes mindre ydelser til unge, uden at der tages hensyn til deres særlige behov. Især for unge med en psykisk lidelse ser DH en række problemer. Der er i dag mulighed for, at unge med specifikke diagnoser får et tillæg til den nedsatte kontanthjælp. Det drejer sig dog om afgrænsede diagnoser og afhjælper derfor ikke problemerne for unge med andre psykiske eller svære somatiske lidelser.

Kommentar:

Det følger af gældende regler, at unge under 25, der har en dokumenteret psykisk lidelse, der er diagnosticeret som skizofreni, skizotypisk sindslidelse, vedvarende psykotisk tilstand, korterevarende psykotisk tilstand, skizoaffektiv lidelse, uspecifiseret ikke organisk betinget psykose og emotionelt ustabil personlighedsstruktur af

borderlinetyp, får et tillæg svarende til, at den unge får udmålt kontanthjælp på voksensats.

Derudover følger det af § 25 f (ungetillægget), at kommunen kan yde et behovsbestemt tillæg til en person, der har fået nedsat hjælpen fra ungesatsen til SU-niveau, hvis personen ikke vil være i stand til at gennemføre en SU-berettiget uddannelse, revalidering ikke kan antages at bringe den unge i arbejde inden for en rimelig periode, eller personen ikke vil være i stand til at påtage sig et arbejde. Dog kan den samlede kontanthjælp ikke overstige kontanthjælp udmålt på ungesatsen.

De unge, som DH udtrykker bekymring for, vil således i vidt omfang kunne tilgodeses via ungetillægget.

KL og Advokatrådet gør opmærksom på, at den korte høringsfrist er problematisk. KL peger i den anledning på, at den korte frist ikke giver mulighed for at forebygge fejl i lovgivningsarbejdet. Advokatrådet bemærker, at den korte frist i realiteten udelukker en nærmere stillingtagen til de forslag, der er indeholdt i høringsmaterialet, og at en række myndigheder og organisationer reelt ikke har mulighed for at udfylde den funktion som høringspart, som det lovforberedende arbejde normalt trækker på som led i kvalitetssikringen af ny regulering og som led i en almindelig, demokratisk proces. Derudover henviser Advokatrådet til Justitsministeriets vejledning om god lovkvalitet, at høringsfristen ”må afpasses efter de nærmere omstændigheder, men bør være så lang, at de hørte parter har mulighed for at udarbejde et fyldestgørende svar”. Derudover henviser Advokatrådet til regeringsgrundlaget, hvorefter regeringen under overskriften ”God regeringsførelse” vil sikre ”høj lovkvalitet gennem rimelige høringsfrister, der sikrer, at organisationer og andre høringsparter har ordentlig tid til at gennemgå lovforslag og udarbejde kommentarer”.

KL gør tillige opmærksom på, at det giver store administrative problemer, når ny lovgivning træder i kraft med så kort frist, som tilfældet er vedrørende L 36, og at KL derfor ikke kan garantere, at alle borgere får det rette beløb udbetalt allerede pr. 1. januar 2012. Kommunerne vil dog sørge for, at borgerne får de manglende beløb efterbetalt.

Kommentar:

Som det fremgår af regeringsgrundlaget lægger det regeringen meget på sinde at sikre høj lovkvalitet gennem rimelige høringsfrister. Derfor vil der sædvanligvis også gives en længere høringsfrist, så høringsparterne får ordentlig tid til at forholde sig til lovforslaget..

Det forekommer dog i forbindelse med en finanslov, at man hurtigt efter, at finanslovsaftalen er vedtaget, fremsætter et lovforslag med henblik på, at det kan træde i kraft 1. januar i det nye finansår, som finansloven gælder for.

KL kan ikke støtte forslaget om, at det månedlige grundtilskud på integrationsområdet nedjusteres som en konsekvens af forslaget om at afskaffe introduktionsydelsen. Grundtilskuddet er beregnet ud fra, at det skal dække dels de særlige ekstraud-

gifter, som kommunen har ved modtagelse af nye flygtningen m.v., dels skal det dække 25 pct. af introduktionsydelsen.

KL argumenter for, at da introduktionsydelsen på starthjælpsniveau blev indført, blev grundtilskuddet nedsat med henvisning til, at de 25 pct. af ydelsen, som skulle dækkes af grundtilskuddet, nu skulle finansiere et mindre beløb. Ifølge KL vil logikken derfor være, at når det foreslås at gå den anden vej og forhøje ydelse, så skal grundtilskuddet op og ikke nedjusteres.

Kommentar:

Med nedjusteringen af grundtilskuddet efter integrationsloven vil der samtidig ske en adskillelse af grundtilskuddet og introduktionsydelsen, så grundtilskuddet fremover ikke skal finansiere en andel af ydelsen, men alene skal gå til dækning af sociale merudgifter i kommunerne i forbindelse med modtagelse af nyankomne udlændinge i kommunen.

Det betyder, at der ikke længere vil skulle foretages en modregning af den del af grundtilskuddet, der vedrører ydelse, i den kommunale budgetgaranti. Kommunerne vil således få den del af ydelsesudgifterne, som ikke finansieres af staten direkte via refusion, dækket via den kommunale budgetgaranti.

Den foreslåede nedjustering af grundtilskuddet vil derfor være udgiftsneutralt for kommunerne under et.

KL anfører, at det i dag er frivilligt for kommunerne, om de vil matchvurdere eller ej, og at baggrunden herfor er, at der er særlige forhold for nyankomne udlændinge (bl.a. manglende dansk kundskaber), der gør, at matchvurderingsredskabet ikke umiddelbart er det mest velegnede. Hvis matchvurdering alligevel gøres pligtmæssig, foreslår KL, at der udarbejdes en vejledning til, hvordan kommunerne skal anvende redskabet i forhold til nyankomne udlændinge som særlig gruppe.

Kommentar:

Ved matchkategorisering forstås en inddeling af ydelsesmodtagere i såkaldte matchgrupper afspejlende den enkeltes beskæftigelsespotentialer. Matchkategoriseringen er et praktisk arbejdsredskab i dagligdagen for jobcentrenes medarbejdere og bidrager til en ensartet behandling af ligeartede tilfælde. Herudover giver matchkategoriseringen mulighed for en mere præcis statistisk bearbejdning af, hvorledes ydelsesmodtagere fordeler sig i henseende til beskæftigelsespotentialer.

Beskæftigelsesministeriet finder ikke, at nyankomne udlændinge skulle frembyde specielle vanskeligheder i henseende til matchkategorisering. Manglende eller begrænsede dansk kundskaber er ikke en barriere, som principielt adskiller sig fra andre typer af vanskeligheder – eksempelvis i form af svækket arbejdsmarkedsidentitet, psykiske problemer eller forskellige former for misbrug – som jobcentrene skal tage stilling til i forbindelse med en matchvurdering. Efter Beskæftigelsesministeriets opfattelse er der derfor ikke i længden grund til at sondre mellem nyankomne udlændinge på kontanthjælp og andre kontanthjælpsmodtagere.

Cirka to tredjedele af de udlændinge, som i dag modtager introduktionsydelse, matchvurderes allerede af landets jobcentre. Med henblik på at lette overgangen til pligtmæssig matchkategorisering vil Beskæftigelsesministeriet stille et casemateriale med illustrative eksempler til rådighed for landets kommuner.

KL påpeger desuden, at det ikke står helt præcist i loven, om kommunen har en særlig forpligtelse til at gøre de borgere, der har mistet hjælpen på grund af 300/450 timers reglen, opmærksom på, at de kan søge om kontanthjælp igen eller, om det er borgerne, der har ansvar for dette. Derudover beder KL om, at det bliver præciseret, om disse borgere kan modtage engangshjælp efter lov om aktiv social politik § 25 a.

Kommentar:

Det følger af lovforslaget, at ophævelsen af kravet om dokumentation af ordinært og ustøttet arbejde indebærer, at et ægtepar, som før lovens ikrafttræden alene har fået beregnet hjælp til den ene ægtefælle efter lovens § 26, stk. 5 eller 6, fra lovens ikrafttræden, igen har ret til at få beregnet hjælp efter lovens § 26, stk. 1. Efter denne bestemmelse beregnes hjælp til et ægtepar som summen af det beløb, som hver ægtefælle er berettiget til efter § 25.

Kommunen skal således automatisk beregne hjælp til begge ægtefæller, når loven træder i kraft. Det er således ikke i disse situationer nødvendigt at udbetale hjælp efter § 25 a.

Arbejdsmarkedsstyrelsen vil udsende et orienteringsbrev til kommunerne ved lovens vedtagelse.

Arbejdsgiversiden (DA og SALA) i Ydelsesudvalget er imod forslaget om at opheve de lave ydelser, da det er deres holdning, at en ophævelse af de særlige incitamentsfremmende ydelser i kontanthjælpssystemet reducerer arbejdsudbuddet og dermed beskæftigelsen. De mener i stedet, at man burde have øget det fradragsfrie beløb, som er grænsen for, hvor stort et beløb pr. arbejdstime en kontanthjælpsmodtager kan beholde til sig selv.

Kommentar:

Regeringens holdning til, at de lave ydelser i kontanthjælpssystemet forsvinder, er, at afskaffelsen af de lave ydelser ikke kan stå alene, men at det må ses i sammenhæng med en kontanthjælpsreform, regeringen vil gennemføre i 2012. Regeringen finder ikke, at de lave ydelser har virket efter hensigten. Tværtimod har de skubbet nogle modtagere af de lave ydelser væk fra arbejdsmarkedet. Der er derfor nødvendigt at reformere kontanthjælpssystemet med fokus på ret og pligt.